

འཇུག་པ་དཔལ་ལེན་གྱི་ལུས་ལས་ཡོད་པའི་མཛད་སྤྱོད་ལོ་ལོ་

VÍTĚZNÁ PÍSEŇ

Autor: Jeho svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče

Komentář: Khenpo Sodardže

VÍTĚZNÁ PÍSEŇ

ÚCHVATNÝ ZVUK NEBESKÝCH BUBNŮ

Autor: Jeho svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče

Komentář: Khenpo Sodardže

2021

I když je pravda, že Buddha nám předal 84.000 různých učení, není v lidských silách je v jednom životě všechna obsáhnout.

Proto nám Rinpoče všechna tato učení shrnul do skvělých základních pokynů, vycházejí při tom z vlastních zkušeností a stupně osvícení. Těchto pokynů si musíme vážit a snažit se pochopit jejich hluboký význam.

— Khenpo Sodardže

Jeho svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče

Obsah

Základní text	1
Komentář	7
1 Význam textu	8
2 Okolnosti vzniku Vítězné písně	11
3 Úvod	13
Název	13
Pocta Maňdžušrímu	16
4 Hlavní text	23
Motivace praktikovat Vadžrajánu	23
Motivace k tomu, abychom ve svém srdci probudili bódhičittu	31
Jak probudit touhu po odříkání	39
Jak nejlépe pěstovat ctnost	45
5 Závěr	52
Věnování	52
Okolnosti vzniku písně	54

Vítězná píseň

úchvatný zvuk nebeských bubnů

(Základní text)

Autor: Jeho svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče

Základní text

A1: Úvod

B1: Název

Vítězná píseň - úchvatný zvuk nebeských bubnů

B2: Pocta Maňdžuśrímu

Ztělesnění moudrosti všech Buddhů, jež chrání všechny živé bytosti,
ctihodný Maňdžuśhóšo, který se zjevuješ jako mladík,
setrvej navždy v mém srdci, jako leknín s osmi okvětními plátky,
a požehnej mi, aby má slova byla ku prospěchu všech bytostí.

A2: Hlavní text

B1: Motivace praktikovat Vadžrajánu

C1: Zásluhy plynoucí z praxe nepřekonatelné Vadžrajány

Velká dokonalost, plná hloubky a světla,
stačí uslyšet pár veršů a kořeny samsáry samy praskají,

kdo se šest měsíců pilně věnoval tomuto učení, dosáhl
osvícení,
to si zapište do svých srdcí.

C2: Podmínky pro praktikování Dzogčhenu

Ti, kdo mají to štěstí, že uslyší toto nejvyšší učení
dozajista sbírali zásluhy už celá staletí, během minulých
životů,
mají stejné předpoklady k dosažení osvícení jako měl
Buddha Samantabhadra,
přátelé Buddhova učení, radujte se z štěstí, které Vás
potkalo.

B2: Motivace k tomu, abychom ve svém srdci probudili bódhičittu

C1: Proč je důležité probudit v sobě bódhičittu

Aby všechny živé bytosti, které se topí v strašidelném moři
zvaném samsára,
dosáhly osvícení, věčného štěstí,
musíš na svých bedrech nést odpovědnost za jejich blaho,
a odhodit otrávený pokrm, kterým je sobectví.

C2: Zásluhy plynoucí ze zrození bódhičitty

Tak bude brána nižších světů uzavřena,
Tak dosáhneš štěstí vyšších světů,
a nakonec se úplně osvobodíš od samsáry,
tímto zásadním učením je třeba se řídit a nenechat se ničím
rozptýlit.

B3: Jak probudit touhu po odříkání

C1: Zásluhy plynoucí z dodržování slibů morální kázně

Samsára a její zásadní události
ať Tě zanechají úplně chladným.
Dodržuj sliby morální kázně, jež zdobí tento svět jako šperk,
jemuž svět lidí a bohů vzdává hold.

C2: Negativní důsledky porušování slibů morální kázně

Veškeré dočasné i trvalé stavy štěstí
jsou důsledkem dodržování morálních zásad a kázně.
Porušení morální kázně vede ke zrození v nižších světech,
rozhodni se dobře, nenech se zmást.

B4: Jak nejlépe pěstovat ctnost

C1: Proč být ctnostným člověkem

Respektuj své přátele, slovem i skutkem,
buď čestný, zásadový a laskavý.

Klíčový pokyn: pomáhej druhým právě teď, jak jen to jde,
a do budoucna se budeš mít dobře.

C2: Zásluhy plynoucí z ctnostného chování

Toto jsou zásady chování dobrého člověka,
a doporučené způsoby jednání všech Buddhů v minulosti,
současnosti i budoucnosti,
podstata čtyř cest, čtyři Dharmy,
studenti mí, nikdy na ně prosím nezapomínejte!

A3: Závěr

B1: Věnování

Získané zásluhy věnuji všem živým bytostem,
ať se vymaní z propasti samsary,
ať se všichni mí studenti ze srdce radují,
ať se narodí v západní čisté zemi dokonalé blaženosti.

B2 : Okolnosti vzniku písňe

V 17.cyklu tibetského kalendáře v roce Ohnivé krysy, učitel a jeho žáci překonali všechny vnější, vnitřní a skryté překážky. V tento požehnaný den Ngawang Lodro Tsungmed spontánně zapěl tuto píseň na oslavu vítězství, obklopen téměř pěti tisíci členy Sanghy, Sádhu!

Komentář k *Vítězné písni*

Autor: Khenpo Sodardže

Význam textu

Jeho Svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče věnoval svůj život Buddhově učení. Jeho životní dráhu můžeme rozdělit na šest hlavních etap. Ke každé etapě patří jeden důležitý základní text. Zde máme názvy těchto šesti textů: *Vodopád rad za ranního rozbřesku*, *Kapky rad od srdce*, *Nektar rad*, *Vítězná píseň*, *Učení o čtyřech prostředcích* a *Učení pro magnetické přitahování všeho co se zjevuje a existuje*. Krom těchto textů máme také učení, které Rinpoče přednesl krátce před svých odchodem do nirvány.

Tyto texty nejsou jako obyčejné články sepsané během pár let akademického výzkumu a studií. Shrnují esenci moudrosti Jeho Svatosti, moudrosti, kterou získal během celého života, věnovaného studiu, úvahám a praxi. Stupeň osvícení, jehož dosáhl, jeho životní cesta a velké zásluhy jsou důkazem toho, že se jedná o velkého světce a osvíceného učitele, který se věnoval Dharmě během všech svých životů, od dob, kdy žil Buddha Šakjamúni do doby Guru Rinpočeho. Nejenže během svých předchozích životů nasbíral obrovské množství dobré karmy, ale během svého posledního života strávil více než 60 let studiem, přemýšlením a konkrétní realizací Buddhova učení. Začal jako pětileté

dítě a pokračoval dalších 60 let. Rinpoče věnoval celý svůj život všem živým bytostem a Buddhismu. Jeho slova a učení, načerpaná z hluboké studnice moudrosti, jsou nesmírně drahocenná.

Tuto oslavnou ódu (Vadžra doha) zapěl Rinpoče spontánně před téměř pěti tisíci členy Sanghy, a to 21.9.1996, což je památný a šťastný den v tibetském kalendáři. Toho dne Rinpoče a jeho žáci překonali všechny vnější, vnitřní a skryté překážky.

Khenpo Sodardže jednou svým studentům řekl: „Moudří studenti plně pochopí hloubku *Vítězné písně*, budou-li ji pilně studovat. V minulosti nás Rinpoče učil, ale zkraje jsme pravou hodnotu jeho učení nechápali. Až po čase, jak jsme se intenzivně věnovali Dharmě a naše porozumění se prohlubovalo, jsme si uvědomili jak zcela výjimečný člověk Rinpoče ve skutečnosti byl.“

I když je pravda, že Buddha nám předal 84.000 různých učení, není v lidských silách je v jednom životě všechna obsáhnout. Proto nám Rinpoče všechna tato učení shrnul do skvělých základních pokynů, vycházejí při tom z vlastních zkušeností a stupně osvícení. Těchto pokynů si musíme vážit a snažit se pochopit jejich hluboký význam.

Teoreticky by Buddhisté měli podrobně studovat jak sútry, tak tantry, jako je například Pět velkých Traktátů Mahajány (Five Great Mahayana Treatises, www.kopanmonastery.com). Ale život je krátký a nevíme dne ani hodiny. Stačí pár vteřin a všechno je jinak, nic není jisté. Proto jsou tyto krátké texty, obsahující skvělé základní pokyny, a jejich studium, tak užitečné – jinak by studenti nebyli dostatečně připraveni, až přijde jejich čas opustit tento svět.

Rinpoče požádal všechny své hlavní žáky, představitele jednotlivých linií, aby *Vítěznou píseň* zapěli spolu se svými studenty pokaždé, než začnou učit nebo společně číst nějaký buddhistický text, neboť tím budou odstraněny všechny překážky. Kdokoli by si přál vydat se na cestu Dharmy, nechť na začátku jedenkrát přednese tuto ódu a všechna jeho přání se naplní a všechny překážky se mu vyhnou. Dále, jakékoli další překážky, které by se mohly vyskytnout během následného studia a praxe, se změní v příznivé okolnosti. K tomu stačí buď jedenkrát odříkat tento text anebo jej nosit všude s sebou. Proto Rinpoče trval na tom, aby kdokoli, kdo u něho přijal útočiště, se naučil *Vítěznou píseň* nazpaměť, a aby pochopil její hluboký význam.

Okolnosti vzniku Vítězné písně

V září 1995 Jeho Svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče plánoval vycestovat na Taiwan a odtamtud pokračovat do Nepálu, kde by zůstal v jeskyni Guru Rinpočeho strávil tam nějaký čas v ústraní a věnoval se přemítání o Buddhovi Amitájovi. Avšak po příjezdu do Čengdu nastaly jakési potíže s cestovními doklady. Navíc se zdravotní stav Rinpočeho náhle zhoršil a byl převezen do nemocnice. V nemocnici v Čengdu nebyli lékaři schopni zjistit příčinu nemoci. Proto Rinpoče zůstal v Čengdu téměř půl roku. Setrvávaje ve stavu Samádhi nepronесl jediného slova, pouze pár vět během jídla. Jedné noci se mu zdál sen, kde se mu zjevili tito čtyři světci: Atiša, Ctíhodný Dromptonpa, Ju Mipham Rinpoče a Lama Lodro. Atiša na něho vrhl láskyplný pohled a Dromtonpa promluvil: „Přišli jsme, protože jeho ctíhodnost Atiša má o Tebe velký strach. Tato vzedmutá vlna opadne přesně desátého března – rozumíš, co to bude znamenat?“ (Tím měl na mysli, že se Rinpoče uzdraví). Poté Atiša a Ctíhodný Dromtonpa zmizeli.

Ju Mipham Rinpoče zůstal důstojně sedět a modlil se s divokou úpěnlivostí ke Guru Rinpočemu. Prosil, aby byly odstraněny

všechny vnější, vnitřní a skryté překážky, aby všechny podoby zla, plynoucí ze zmatení a rozlišování, byly překonány. Poté se proměnil v záblesk světla a zmizel.

Lama Lodro dal Rinpočemu laskavou radu: „Setrvávej v osvíceném stavu Velké dokonalosti, spojení prázdnoty a jevů, v ní se zjevujících. Díky této hluboké usebranosti budeš schopen pomoci všem bytostem, za pomoci Bódhičitty vyměníš vlastní štěstí za jejich utrpení. Potom se všechny nepříznivé okolnosti vytratí.“ Následně dal Rinpočemu ještě pár rad a rozplynul se.

Po tomto snu se Rinpočemu udělalo mnohem lépe a kolem 10. března se úplně uzdravil, jak předpověděl Ctihodný Dromtonpa. Po návratu do Larung Gar Rinpočeho s velkou slávou uvítali všichni jeho studenti. Tehdy Rinpoče spontánně zapěl tuto *Vítěznou píseň* před celým shromážděním. Nadšení, které se zmocnilo posluchačů, bylo nepopsatelné. Na počest tohoto vítězství Rinpoče pojmenoval ono shromáždění studentů *Země vítězů, kteří porazili Máru*.

Úvod

Název

Pocta Maňdžušímu

B1: Název

Vítězná píseň – úchvatný zvuk nebeských bubnů

a. Význam názvu

Slovo *vítězství*, obsažené v názvu, znamená, že žáci překonají všechny vnější, vnitřní a skryté překážky a dosáhnou úplného vítězství, s požehnáním učitele a tří klenotů. Slovo *píseň* odkazuje na ódy zvané „doha“, tedy písně, které obvykle spontánně zazpívá osvícená bytost, která dosáhla určitého stupně osvícení. Nebeský buben je obrovský buben, který se nachází v 33. nebi, a který se objevuje díky velkým zásluhám nebeských bytostí.

Vítězná píseň je popsána metaforou *úchvatný zvuk nebeských bubnů*, neboť tento buben vydává přirozený zvuk, který lze vyložit slovy „nebeské bytosti, nebojte se.“ (Když nebešťané bojovali proti Asurům, dopomohl jim zvuk nebeského bubnu k vítězství v bitvě). Takže v názvu písně je obsažena narážka na tento *úchvatný zvuk nebeského bubnu*. Tento krátký text obsahuje nejen esenci všech tantrických a hinajánových nauk, nýbrž také drahocenné základní pokyny, které Rinpoče zformuloval na základě celoživotních zkušeností.

b. Čtyři hlavní aspekty cesty

Ve svém traktátu *Tři základní charakteristiky cesty* Lama Tsonghapa hovoří o třech hlavních aspektech, což je odříkání, bódhičitta a neduální moudrost. V tomto krátkém textu Rinpoče shrnuje celou cestu za osvícením do tří hlavních aspektů, k nimž přidává ještě jeden dodatečný – ctnost. Neduální moudrost lze vysvětlit jak z pohledu Mahajány tak Vadžrajány. *Vítězná píseň* vysvětluje neduální moudrost z pohledu Dzogčenu, tedy cesty Velké dokonalosti, což je nejvyšší možné učení v rámci Vadžrajány. Vychází z mahajánového pojetí učení o prázdnotě.

Velká dokonalost je nejlepší možnou cestou k osvícení, o níž by měli všichni buddhisté usilovat. Co je předpokladem takového osvícení? Bódhičitta. Bez ní, jak uvádí Šantidéva ve své knize

Cesta Bódhisattvy, nelze plného osvícení dosáhnout, ať by měl člověk sebevětší zásluhy. Jak v sobě probudit bódhičittu? Jako první musí být člověk schopen odříkání, které vychází z mysli naplněné ctností. Takže pořadí je následující: ctnostný a dobrý člověk, schopný zřeknout se světa a jeho vábení, zatouží probudit v sobě bódhičittu a dovést všechny bytosti k osvícení a nakonec za pomoci Dzogčhenu dosáhne osvícení během jednoho života. Tyto aspekty jsou shrnuty ve *Vítězné písni*.

B2: Pocta Maňdžušrímu

Ztělesnění moudrosti všech Buddhů, jež chrání všechny živé bytosti,
ctihodný Maňdžughóšo, který se zjevuješ jako mladík,
setrvej navždy v mém srdci, podoba leknínu s osmi okvětními plátky,
a požehnej mi, aby má slova byla ku prospěchu všech bytostí.

a. Upřímná modlitba k Maňdžušrímu

Jigmé Phuntsok Rinpoče v tomto verši říká: „Buddhové všech světů a všech deseti směrů chrání všechny živé bytosti. Maňdžušrí ztělesňuje moudrost všech Buddhů všech deseti směrů. Zjevuje se jako mladík, aby byl ku prospěchu všech živých bytostí. Kéž by Maňdžušrí naplnil mé srdce ve tvaru leknínu s osmi okvětními plátky svým jedinečným požehnaným zářivým světlem a navždy ve mě zůstal. Kéž by mi síla Maňdžušrího soucitu pomohla, aby má slova byla ku prospěchu všech živých bytostí na tomto světě.“

Zde vidíme analogii mezi srdcem a leknínem s osmi okvětními plátky, což má ve Vadžrajáně spoustu vnějších, vnitřních a skrytých významů, do nichž se zde nebudeme pouštět.

Jde o poctu Maňdžušrímu. Rinpoče považoval Maňdžušrího za své hlavní božstvo. Poté, co se s ním osobně setkal na hoře Wutai, se k němu vždy v modlitbě uchýloval před tím, než skládal nějaký traktát. Na tom vidíme Rinpočeho výjimečnou oddanost a víru v Maňdžušrího.

Rinpoče měl k Maňdžušrímu od dětství blízko. Podle životopisu údajně zarecitoval Maňdžušrího mantru *om arapakana dhí* okamžitě po narození. Když mu bylo 6 let, objevil knihu *Maňdžušrí, mluvící lev*, schovanou mezi skalami, a všiml si závěrečného verše. Tam se píše o starém Indovi, jenž v 99 letech strávil jediný den meditací a modlitbou, když tu se mu zjevil Maňdžušrí a muž na místě dosáhl osvícení.

Rinpoče si pomyslel: „Pokud se takovému starci zjevil Maňdžušrí po jednom jediném dni meditace, potom i já budu schopen meditovat a dosáhnout osvícení bez větších problémů, protože začnu jako velmi mladý.“ S nadšením se do toho pustil a usilovně několik dní meditoval. V důsledku toho dosáhl celé řady znamení blížícího se osvícení a přirozeně ovládl všechny texty a komentáře k sútrám a tantrám.

Rinpoče mnohokrát zdůrazňoval, že buddhisté by měli recitovat Maňdžušrího mantru často a modlit se k němu, neboť síla jeho požehnání je ojedinělá, ve srovnání s ostatními Buddhy. Jakožto

obyčejní lidé můžeme jen těžko určit, je-li mocnější požehnání Buddhy Šakjamúniho nebo bódhisattvy Maňdžušího. Podle příslušných súter to však možné je, neboť se v nich tato otázka rozebírá.

Na první pohled by se mohlo zdát, že je Maňdžuší pouhým bódhisattvou. Avšak podle súter dosáhl osvícení již dávno a zosobňuje moudrost všech Buddhů a bódhisattvů všech světů a všech deseti směrů. Je považován za otce všech Buddhů. Dovedl nesčetné bytosti k osvícení tím, že je motivoval, aby v sobě probudili bódhičittu. Proto má jeho požehnání neskutečnou moc.

Každý může těžit z Maňdžušího požehnání. Důležité je, zda-li v něj člověk věří, nebo ne. Jak uvedl Khenpo Sodargdže: když byl na hoře Wutai stále doufal, že se mu Maňdžuší osobně zjeví. To se sice nestalo, ale stejně se mu podařilo získat Maňdžušího požehnání. Požehnání mělo tu podobu, že byl Khenpo schopen naučit se buddhistické texty nazpaměť poté, co si je jen párkrát přečetl. Khenpo tedy dospěl k závěru, že každý člověk má jiný stupeň víry, avšak pokud jim Maňdžuší požehná, všechny texty a komentáře k sútrám a tantrám jim náhle vytanou na mysli. Kdo se pravidelně modlí k Maňdžušímu, toho bude moudrost

provázet na všech životních cestách během tohoto a všech následujících životů. A požehnání všech Buddhaů prostoupí jeho mysl a nikdy ho neopustí.

b. Životní příběh velkého Maňdžuśrího

Jednou učil Buddha na Supí hoře. Ve městě rozléhajícím se pod skalou žila prostitutka, které přezdávali Zářenka. Byla velmi krásná a svůdná. Co navíc, její tělo vyzařovalo zlatou auru. Všichni muži, ministři a dokonce i samotný vládce jí byli uchváteni. Ačkoli to byla pouhá prostitutka, příslušnice nejnižší společenské vrstvy, všude ji obklopovaly davy lidí.

Jednoho dne doprovázela na trh syna jednoho obchodníka. Chtěli si spolu ve městě trochu povyrazit. Maňdžuśrí věděl, že nastal čas pravý okamžik, aby Zářenka dosáhla osvícení. Proto se cestou na trh proměnil v pohledného mladíka. Z jeho těla vycházela oslnivá záře. Zářenka si ihned povšimla, že světlo vycházející z tajemného mladíka zcela zastíňuje její vlastní zlatavou auru. Okamžitě zatoužila po jeho šatech. Vystoupila z vozu obchodníkovy syna, sdělila mu, že od něj odchází a ihned se obrátila na Maňdžuśrího, s plánem jej omámit.

V tom okamžiku Maňdžuśrí dodal Vajšravánovi moc, aby k Zářence takto promluvil: „Nesmíš po tomto mladém muži

bažit, je to bódhisattva Maňdžušrí, nese v sobě moudrost všech Buddhů. Splní každé Tvoje přání. Co bys chtěla?“ Zářenka odpověděla: „Nechci nic, jen jeho zářivé šaty.“ Maňdžušrí jí odpověděl: „Projdeš-li branou osvícení, dám Ti svůj šat.“ Zářenka nechápala, co po ní chce, a tak jí Maňdžušrí začal učit.

Na Supí hoře mezitím Buddha Šakjamúni pronesl „Výborně!“ a Maňdžušrího učení, které přednesl Zářence, pohnulo kosmickým systémem miliardy vesmírů. Maňdžušrího studenti se Buddha zeptali, co myslel svým pochvalným výkřikem. Buddha jim odpověděl: „Bódhisattva Maňdžušrí právě láskyplně a s velkou moudrostí vysvětluje Dharmu prostitutce. Chcete-li, běžte tam a poslouchajte.“ A tak se celá řada Buddhových žáků vydala za Maňdžušrím. Někteří z nich získali čisté oči Dharmy, takže uviděli celou a jasnou pravdu. Jiní plně pochopili pravdu o nezrození, ještě jiní dosáhli stupně nenavrácení. Desítky tisíc bytostí získali takto různé stupně osvícení, podle svých schopností. A to všechno během Maňdžušrího přednášky.

Zářenka také přesně pochopila doktrínu o tom, že nic na světě neexistuje inherentně a samo o sobě. Rozhodla se následovat Maňdžušrího a žít jako buddhistická mniška. Avšak Maňdžušrí jí vysvětlil, že zřící se světa nutně neznamená pouze ostříhat si vlasy. Jde spíše o to, aby se člověk řídil Buddhovými slovy a žil

svůj život ve službě ostatním. Maňdžuší ji také poradil, aby nasedla zpátky do vozu obchodníkovy syna a odjela.

Když Zářenka a obchodníkův syn dorazili do města, oba dostali příležitost, aby pochopili, co znamená pomíjivost. Zářenka totiž zničehonic skonala v náručí svého společníka. Nejprve ho zaplavil žal. Poté, jak se její tělo začalo postupně rozpadat, z očí, nosu, uší a úst se řinula krev a hnis a tělo začalo zapáchat, obchodníkův syn se vyděsil a utíkal na Supí horu, aby ho Buddha Šakjamúni zachránil. Buddha ho přijal mezi své žáky a muž v krátkém čase pochopil pravdu o nezrození. Poté pronesl Buddha toto proctví: „Díky požehnání a motivaci, kterou v ní probudil bódhisattva Maňdžuší, dosáhne Zářenka v budoucnu osvícení. Pojmenuj ji Buddha zářivého světla. Obchodníkův syn se stane bódhisattvou, který bude jednat jejím jménem, a bude se jmenovat Bódhisattva zářné ctnosti.“

Obchodníkův syn byl zmaten: „Jak to, že Zářenka, studentka bódhisattvy Maňdžušího, dosáhne osvícení, zatímco já, student samotného Buddha, budu jenom bódhisattvou?“ Nešlo mu to do hlavy. Buddha mu odpověděl: „Zásluhy bódhisattvy Maňdžušího nelze vyčíslit. I já jsem složil svůj slib, že probudím ve své mysli bódhičittu, před Maňdžuším. Stejně tak učinilo i obrovské množství Buddhů přede mnou, v mém čase a bude tomu tak i v budoucnosti.“

c. Pravá motivace pro přijetí Buddhovy nauky

Rinpoče nesložil tento text proto, aby se uzdravil z těžké nemoci, ani proto, aby zbohatl a dosáhl štěstí na tomto světě. Žádal Maňdžuśrího o požehnání proto, aby dokázal být ku prospěchu všem živým bytostem, jak v konkrétním okamžiku tak navždy, skrze svá slova a skutky. I my si musíme být vědomi své motivace, žádáme-li učitele o nějaké učení. Někteří lidé se jen tak proplétají životem, bez žádného směru a cíle. Vidí, jak jiní chodí žádat učitele, aby učil, a tak jdou také, jako ovce. Výuka Buddhova učení by měla ve skutečnosti mít jediný cíl: aby byl člověk ku prospěchu všech bytostí, a nikoliv jen sám pro sebe. Podle toho by se měl každý student chovat a myslet na svou motivaci.

Hlavní text

Motivace praktikovat Vadžrajánu

Motivace k tomu, abychom ve svém srdci probudili bódhičittu

Jak probudit touhu po odříkání

Jak nejlépe pěstovat ctnost

B1: Motivace praktikovat Vadžrajánu

C1: Zásluhy plynoucí z praxe nepřekonatelné Vadžrajány

**Velká dokonalost, plná hloubky a světla,
stačí uslyšet pár veršů a kořeny samsáry samy praskají,
kdo se šest měsíců pilně věnoval tomuto učení, dosáhl
osvícení,
to si запиšte do svých srdcí.**

a. Nevyčísitelné zásluhy plynoucí z Dzogčenu

Nepřekonatelná Velká dokonalost, která hovoří o světelné esenci tathagatagarbhy, je pro běžné smrtelníky těžko pochopitelná a ti, kdo mnoho moudrosti nepobrali, ji často kritizují. Avšak, kořeny samsáry lze vytrhat při pouhém zaslechnutí těchto veršů, a ti, kdo mají velké schopnosti, dosáhnou osvícení již po šesti měsících důsledného praktikování. Proto musíme nosit Velkou dokonalost vrytou hluboko do svých srdcí.

Velká dokonalost je esencí všech súter a tanter a její zásluhy jsou nepopsatelné. K dosažení osvícení postačí uslyšet její slova, dotknout se textu, nosit jej na těle, anebo přímo pochopit její význam. Podle Arjadévy knihy *Čtyřista slok o střední cestě*, i lidé, kteří pochybují o prázdnotě, budou schopni vymanit se z cyklické existence tří světů. To platí o to víc pro studenty nepřekonatelné Vadžrajány.

Pokud člověk pevné víry a skálopevného přesvědčení pilně cvičí Dzogčhen a řídí se správným sledem, tedy příprava, hlavní praxe a závěr, tak takový člověk může dosáhnout osvícení během půl roku. Jak je uvedeno v tantře *Vadžra Pandžára*: „Pokud budete pilně cvičit Dzogčhen půl roku, s neochvějnou vírou a přesvědčením, dosáhnete plodů Vadžradáry.“ V *slavné tantrické přísaze* se říká: „S pevnou vírou a přesvědčením

dosáhnete plodů Vadžradáry do půl roku.“ To je dále potvrzeno v textech *Četsún Nyingthik* a *Longčhen Nyingthik*.

Velká dokonalost přesahuje ostatní nauky. Jak řekl Ju Mipham Rinpoče: “V této době plné úpadku, kdy živé bytosti nesou tak těžké břemeno rušivých emocí a nezdravých duševních stavů, na něž jiné metody Buddhova učení nezabírají, je právě nejvíce zapotřebí Velké dokonalosti, s jejíž pomocí lze všechny tyto stavy úplně vykořenit.“

Zde nám Rinpoče říká, že cesta Velké dokonalosti je natolik ojedinělá, že ji nikdy nesmíme opustit, nebo se o ní nepěkně vyjadřovat. Nedokáže-li člověk v sobě vybudit víru v tuto cestu, je lepší, že ji nechá být, nebo vyjádří své pochybnosti před kvalifikovaným učitelem. Avšak nesmí všude vytrubovat svůj negativní pohled na Vadžrajánu bez řádného důvodu.

b. Neuvěřitelný příklad studentky Dzogčenu

Khenpo Sodardže vyprávěl svým žákům, že na vlastní oči viděl několik studentů Dzogčenu, kteří dosáhli osvícení a před smrtí měli různá slibná vidění. Obzvláštní dojem na něj udělala mniška Ming Hui, a zde je její příběh.

Ming Hui věřila silně ve Vadžrajánu. Byla dost nemocná a

musela se léčit. V průběhu své nemoci se dozvěděla, že Jeho Svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče bude vyučovat v Larung Gar Dzogčhen. Věděla, že život je pomíjivý a těžko říci, jak dlouho bude ještě živa. Proto trvala na tom, že musí odjet do Larung Gar a slyšet toto Rinpočeho učení. Rinpoče učil podle textu Longčenpy *„Jak nalézt duševní pohodu a útěchu v přirozené mysli“* a to asi 100 dní. Během celé této doby mniška Ming bedlivě naslouchala.

Prvního září 1993, když učení skončilo, se vrátila domů, aby pokračovala s léčbou. Prvního března 1994 její přítelkyně a pečovatelka mniška Žen Ru dala poslat pro Khenpa, aby přijel za nimi do kláštera Džinfeng, kde obě ženy žily. Sdělila mu, že Ming Hui zemřela a v okamžiku smrti seděla důstojně v meditační pozici a modlila se k Amithábovi a ke Guruovi své linie. Její tělo se začalo zmenšovat a objevila se celá řada slibných znamení. Od doby, kdy obdržela celé učení o Dzogčhenu, uplynulo na den přesně půl roku. To byla skutečně výjimečná událost.

Khenpo Sodardže zdůraznil, že Ming Hui nebyla nijak obzvlášť inteligentní, ale měla v sobě hlubokou víru. Předpokladem úspěchu na cestě Velké dokonalost je právě hlavně víra a přesvědčení. Ti, kteří nejvíce věří svým učitelům a třem klenotům, což platí zvláště pro Vadžrajánu, si tuto víru uchovají i v

okamžiku smrti. Tito lidé opravdu mnoho dosáhnou. Proto Rinpoče řekl: „ V této době plné úpadku je těžké setkat se s učením Velké dokonalosti, neboť je to výjimečné učení.“ Tato slova si musíme nést ve svých srdcích.

c. Příprava na Dzogčhen

Mnozí studenti Vadžrajány si dnes myslí, že je třeba myšlenkově setrvávat ve stavu původní čistoty či světla, a tím člověk odhalí svou přirozenou mysl. Je pravda, že jako obyčejný žák je třeba začít přípravnými cvičeními, poté získat rituální požehnání a následně pokračovat hlavní praxí. Ctihodný Longčenpa, Mipham Rinpoče a Jeho Svatost Jigmé Phuntsok Rinpoče stanovili přísná pravidla pro praktikování Dzogčhenu. Je třeba respektovat správné pořadí jednotlivých fází, jinak není možno dosáhnout osvícení. Jinak je to stejně bláznivý počin jako malovat krásné fresky na stěnách, když základy domu ještě nebyly položeny. S největší pravděpodobností se dům brzy zřítí. Stejně tak i my bychom s malováním ozdobných motivů na stěny měli počkat, dokud nebudou základy pořádně stabilizovány.

C2: Podmínky pro praktikování Dzogčenu

**Ti, kdo mají to štěstí, že uslyší toto nejvyšší učení
dozajista sbírali zásluhy už celá staletí, během minulých
životů,
mají stejné předpoklady k dosažení osvícení jako Buddha
Samantabhadra,
přátelé Buddhova učení, radujte se z štěstí, které Vás
potkalo.**

a. Stejně podmínky jako Buddha Samantabhadra

Zde „*nejvyšší učení*“ znamená Dzogčhen, a „*Ti, kdo mají to štěstí*“ znamená ti, kdo byli uvedeni učitelem na cestu Dzogčenu, Dzogčhen slyšeli anebo mají nějakou jinou vazbu na Dzogčhen. Rinpoče říká: „Setkat se s učením Dzogčenu znamená nejprve sbírat zásluhy po mnoho předchozích životů. Osoba, která se setkala s tak skvělým učením, sdílí stejné karmické okolnosti, jako měl Buddha Samantabhadra a proto by se celá Sangha měla radovat.“

My všichni jsme měli to štěstí, že jsme v tomto životě potkali kvalifikovaného učitele, který nás uvedl do učení Vadžrajány, získali jsme zvláštní požehnání a základní pokyny. Taková skvělá vazba na Vadžrajánu je výsledek dobré karmy, nasbírané

během předchozích životů. Vznešený Longčenpa dovozuje v knize „*Poklad nejvyššího prostředku*“ následující:

1. To, že jsme se v tomto životě setkali s dokonalým učením Vadžrajány znamená, že jsme v minulých životech sloužili a nosili obětní dary nekonečnému počtu Buddhů, a také, že jsme byli jejich studenty a žáky.

2. To, že jsme se setkali s dokonalou cestou Vadžrajány znamená, že dosáhneme osvícení v tomto životě, v bardu anebo v příštím životě.

Podle buddhistické logiky musel člověk, jenž se setkal s učením Vadžrajány, mít s touto cestou nějaký předchozí kontakt. Máme podobnou karmu jako měl Buddha Samantabhada, neboť jsme se v tomto životě setkali s Vadžrajánou. Díky hluboké tantrické vazbě dosáhl Samantabhada osvícení ve zlomku vteřiny. Jen díky dobré karmě z předchozích životů jsme se nyní setkali s tímto dokonalým učením.

Jak se dočteme v sútře Pradžňápáramitá súra: když se někdo ztratí v lese a neví kudy kam, pocítí velkou úlevu, jakmile uvidí pastýře. Přítomnost pastýře znamená, že někde blízko je vesnice. Stejně tak i my, když jsme potkali učitele Vadžrajány, jsme jako ulovená ryba – dozajista se dostaneme na břeh a brzy budeme vysvobozeni.

b. Vadžrajanovou přísahu se nesmí porušit

Pokud někdo pomluví Vadžrajanu, svého učitele anebo jeho nauku, bude to pro něho mít závažné důsledky. Vadžrajanová přísaha je vážná věc a její porušení s sebou nese mnoho špatné karmy, která člověka může dovést ke zrození v nižších světech. To platí nejen pro Vadžrajanové přísahy, ale také pro přísahu bódhisattvy, a i pro laické buddhistické sliby, které jsou také brány velmi přísně. Přijímáme-li jeden den útočiště u tří klenotů a druhý den je kritizujeme, jediným důsledkem bude propad do nižších světů. Proto Rinpoče říká, že ten, komu se podaří neporušit přísahu v tomto životě, dojde v příštím životě velmi daleko na buddhistické cestě, i když třeba nepraktikoval s takovou pilností. Studenti Vadžrajaný musí usilovat o to, aby neporušili přísahy, které složili během tohoto života.

B2: Motivace k tomu, abychom ve svém srdci probudili bódhičittu

C1: Proč je důležité probudit v sobě bódhičittu

**Aby všechny živé bytosti, které se topí v strašidelném moři
zvaném samsára,
dosáhly osvícení, věčného štěstí,
musíš na svých bedrech nést odpovědnost za jejich blaho,
a odhodit otrávený pokrm, kterým je sobectví.**

a. Proč na sebe brát odpovědnost za druhé a jednat nesobecky?

Na svých ramenou musíme nést zodpovědnost za štěstí ostatních bytostí a musíme se přestat fixovat na sebe. Tato fixace je jako otrávené jídlo. Musíme pomoci všem bytostem, které se potácejí v samsáře, tomto hrůzném cyklu opakovaného zrození, aby dosáhly stavu Buddhy, konečného vysvobození.

Živé bytosti lze obecně rozdělit do dvou kategorií. Do první kategorie patří osvícené bytosti, které již dosáhly dočasného nebo trvalého stavu míru a štěstí, to jsou arahaté, pratyekabuddhové, bódhisattvové a také Buddhové, kteří mají dokonalé zásluhy a moudrost. V druhé kategorii máme zmatené, nevědomé bytosti, které síla karmy vláčí samsárou, plnou nebezpečných situací.

Samsára znamená neustále se bezcílně potulovat. V rámci samsáry existuje 6 světů, v nichž žijí tyto bytosti: bohové, asurové, lidé, zvířata, hladoví duchové a bytosti v pekle. Všechny tyto bytosti se potácejí v těchto šesti světech, někdy se narodí v třech lepších světech, kde utrpení není tak citelné, jen aby se vzápětí propadly do nižších světů, kam je táhne jejich vlastní špatná karma. Jak napsal Čandrakirti ve svém pojednání „Úvod do střední cesty“ :

*Bytosti myslí vždy nejprve na své „já“ a fixují se samy na sebe,
myslí na „mé a moje“ a váží se na věci,
proto se bezmocně otáčejí jako lopatky vodního kola,
skláním se před soucitem k těmto bytostem!*

Z pravé nauky a osobních zkušeností osvícených Buddhů a bódhisattvů víme, že všechny zmatené bytosti byly v minulosti našimi rodiči a nyní trpí. Starali se o nás laskavě a pečlivě, takže jsme s nimi úzce spjati, třebaže nás nyní nepoznávají. Kdokoli, kdo má určitou úroveň uvědomění, by je nikdy nezanechal na pospas osudu, aby sami hledali štěstí a mír. Naopak, snažil by se jim zaručit nejvyšší možné štěstí a mír. A tím je osvícení, tedy definitivní osvobození od hrůzyplného oceánu utrpení, tedy samsáry.

Proto musíme jednat zodpovědně a nesobecky, abychom jim

pomohli získat dočasné štěstí v podobě dobrého jídla a ošacení, a přitom je vést na cestě, aby dosáhly nejvyššího štěstí, s pomocí arahatů, bódhisattvů a Buddha. Musíme se co nejvíce zbavit sobectví, které je jako jed. Jinak nás postihne těžká karmická odplata. Jak napsal Šantidéva ve své knize „Cesta bódhisattvy“:

*Kdybych, sleduje vlastní zájem, poškodil druhého,
budu trpět v pekle.*

*Kdybych, sleduje zájem druhého, poškodil sebe,
mým dědictvím bude samá dokonalost.*

b. Odhodit otrávený pokrm, kterým je fixace na sebe sama

Když Ra Lotsawa meditoval o svém božstvu na klidném místě, pocítil silnou touhu zůstat takto sám a v usebrání celý život. Avšak jednoho dne mu jeho meditační božstvo řeklo: „Měl bys jít a pracovat pro blaho všech bytostí. I krátký okamžik práce pro druhé má větší hodnotu než miliardy let tiché meditace v ústraní.“ Proto je hodnota služby nesobecky prokázané ostatním mnohonásobně vyšší, než několikaleté sobecké pokání.

Opět nám říká Šantidéva v knize „Cesta bódhisattvy“:

*Všechna radost na světě pochází z toho, že ostatním přejeme štěstí.
Všechno neštěstí na světě pochází z toho, že chceme pro sebe
potěšení.*

Proto nesmíme nechat bódhičittu nikdy oslábnout. Jak řekl Patrul Rinpoče: „Budete-li se věnovat praxi Velké dokonalosti bez základního předpokladu, tedy bódhičitty, stane se z Vaší cesty praxe Hinajány nebo úplně sejdete z cesty.“

Proto Rinpoče řekl, že sobectví je jako jed, to je skvělá metafora, o níž bychom měli často přemýšlet. Sobci dříve či později selžou, ať vede jejich životní cesta kudykoli. Většina hádek, emocí a neshod má svůj původ v sebestřednosti. Kdybychom byli nesobečtí, vůbec by k nim nedošlo. Proto musíme pořád usilovat o to, abychom jednali jako praví bódhisattvové.

Nemusíme se starat o to, co lidé říkají. Místo toho bychom měli pracovat pro blaho ostatních, dokud jsme ještě živí a dokud můžeme. Ať už si jsou lidé vědomi toho, co pro ně děláme nebo ne, je to vlastně jedno. Obojí je v pořádku. O některých věcech, které jsme udělali pro ostatní, se třeba v tomto našem životě nikdo ani nedozví, ale všichni Buddhové a bódhisattvové, stejně jako i náš učitel, je jasně vidí. Zákon příčiny a následku také neselhává. Proto nemá smysl pomáhat ostatním proto, abychom dosáhli slávy a renomé. O světskou slávu bychom se neměli starat a namísto toho bychom měli pracovat neúnavně pro blaho ostatních bytostí.

C2: Zásluhy plynoucí ze zrození bódhičitty

**Tak bude brána nižších světů uzavřena,
tak dosáhneš štěstí vyšších světů,
a nakonec se úplně osvobodíš od samsáry,
tímto zásadním učením je třeba se řídit a nenechat se ničím
rozptýlit.**

a. Zásluhy plynoucí z bódhičitty

Probudíme-li bódhičittu ve svém srdci, dočkáme se této odměny: vstupní brána do nižších světů nám zůstane uzavřena, což nám umožní získat relativní a dočasný klid a štěstí ve vyšších světech, tedy ve světě lidí a bohů, a umožní nám to nakonec dosáhnout vysvobození ze samsáry. Proto se musí každý student Buddhismu věnovat praxi této zásadní nauky, a to soustavně a bez rozptylování.

Zásluhy plynoucí z bódhičitty, ať už se jedná altruistické přání nebo opravdový skutek, jsou nevyčíslitelné a nekonečné. Toto téma bylo dopodrobna rozebráno v knihách, jako například *Přehled cvičení (Compendium of Trainings)*, *Cesta bódhisattvy* a v mnoha dalších mahajánových sútrách. Zjednodušeně řečeno se zásluhy bódhičitty projeví dvojitým způsobem:

1. Probudíme-li ve svém srdci opravdovou bódhičittu, všechna negativní karma z naší mysli vymizí a v důsledku toho se vstupní brána do nižších světů uzavře. Jak uvádí Šantidéva:

Tak jako oheň na konci času,

bódhičitta spálí všechna velká provinění.

Její pozitivní dopady jsou nekonečné.

Tak to vysvětlil moudrý a milující Buddha Sudhánovi.

Velkými proviněními je míněna špatná karma, kterou lze těžko čistit. To je karma vzniklá v důsledku pěti zlých činů s okamžitou odplatou, nebo v důsledku kritizování Buddhovy nauky. Ale i tato karma automaticky zmizí v okamžiku, kdy se v naší mysli probudí bódhičitta, jako oheň, který vzplane na konci času a pohltní celý svět. Vyčistíme-li svou špatnou karmu, nemůžeme se nikdy propadnout do nižších světů.

Proto Rinpoče řekl, že člověk, který má v sobě bódhičittu, se nemůže nikdy propadnout do nižších světů. Musíme se snažit probudit v sobě bódhičittu dříve, než zemřeme, a naše bódhičitta nesmí být poškozená, abychom se nenarodili v nižších světech.

2. S bódhičittou v nás zakoření ctnost hlouběji a hlouběji. Potom se narodíme jako člověk nebo bůh, užívající si všeho dočasného štěstí a míru, které nabízejí vyšší světy. Dále se zdokonalíme na

pěti cestách a deseti úrovních (bhumi) bódhisattvy a dosáhneme osvícení, které je korunou celé cesty.

Proto je prospěch plynoucí z bódhičitty obrovský. Šantidéva dále uvádí:

*Tato slova mírnící bolest,
jsou zdrojem radosti pro ty, kdo bloudí světem,
tento vzácný postoj, pravý klenot,
nelze jej změřit ani popsat.*

b. Závěry Buddhů

K tomuto závěru dospěli Buddhové, ve své nepřekonatelné moudrosti, skrze hlubokou kontemplaci. Jako vědci, kteří se věnují dlouhodobému výzkumu, aby vynalezli něco, co bude ku prospěchu lidstva. Zrovna tak Buddha zjistil, že bódhičitta lidem nejvíce prospěje. Po dlouhou dobu sledoval a pozoroval okolí, a zjistil, že obrovské množství lidí by mohlo úplně jednoduše dosáhnout osvícení tím, že by ve svém srdci probudili bódhičittu. Proto Šantidéva napsal:

*Mocní Buddhové, po mnohaletém přemítání,
pochopili, že jen to a nic jiného, zachrání
celé nekonečné množství bytostí,
a dovede je jednoduše k nejvyššímu štěstí.*

Proto Rinpoče motivuje své žáky, aby pěstovali bódhičittu a intenzivně a bez rozptylování se věnovali tomuto zásadnímu učení. Nesmíme se nechat svést z cesty osmi světskými starostmi. Musíme pilně cvičit podle základních instrukcí pro probuzení bódhičitty, neboť ona je tou nejdůležitější a nejvzácnější metodou.

B3: Jak probudit touhu po odříkání

C1: Zásluhy plynoucí z dodržování slibů morální kázně

Samsára a její zásadní události

ať Tě zanechají úplně chladným.

Dodržuj sliby morální kázně, jež zdobí tento svět jako

šperk,

jemuž svět lidí a bohů vzdává hold.

a. Pravé odříkání

Abychom se osvobodili od samsáry, je třeba se oprostít od touhy po skvělém životě prožitém v bohatství a slávě na tomto světě. Místo toho je třeba svědomitě dodržovat sliby morální kázně, jimž vzdávají hold lidé i bohové.

Přejeme-li si dosáhnout osvícení a přerušit řetězec znovuzrození, nemá pro nás sláva, moc, vysoké postavení ve společnosti a smyslové požitky žádný smysl. Nemá smysl po nich bažít. Buďme si vědomi toho, že luxusní automobily a vily jsou jen prelud, vidina, pomíjivé jako bublina na vodě. Musíme dosáhnout opravdového a hlubokého vnitřního přesvědčení, že tyto tři světy jsou jako dům, který vzplanul ohněm, a žádné dočasné blaho v něm není k nalezení. Jedině tak v sobě probudíme opravdové odříkání.

Na začátku cesty, jako se to stalo Nandovi, má mnoho lidí problém zříci se touhy po světských radostech. Avšak po létech studia Buddhismu si určitě konečně uvědomíme jak nejistá je samsára a celá naše existence, a tehdy sami zatoužíme po odříkání.

Jak tedy v sobě probudit touhu po odříkání? Nejlepší metoda je zamyslet se nad čtyřmi úvahami, které odvracejí naši mysl od samsáry: 1) nakolik vzácný je lidský život, 2) jeho pomíjivost, 3) vady samsáry, 4) zákon příčiny a následku, který nikdy neselhává.

Po těchto předběžných přípravách vyvstane v naší mysli zcela přirozeně touha zříci se světa. Dnem i nocí budeme toužit po vysvobození ze samsáry, jako vězeň toužebně vyhlízející svobodu z okna své cely.

Lama Tsongkhapa napsal ve své knize *Tři hlavní aspekty cesty*:

*Svoboda a dobré podmínky pro praxi jsou jen těžko k nalezení,
časů není nazbyt.*

Pochopíme-li to,

Touha po iluzích tohoto života nás opustí.

Přemítaje pořád dokola o tom,

že činy a jejich důsledky se neomylně projeví,

*Neustále rozjímaje o ubohosti kola znovuzrození,
touha po iluzích příštího života nás opustí.*

*Poté, co jsme toto pochopili,
nás touha po novém zrození definitivně opustí.
Dnem i nocí budeme usilovat o vysvobození
a odříkání se zrodí v naší mysli.*

b. Nejkrásnější šperk, který zdobí svět

Poté, co jsme se rozhodli pro cestu odříkání, musíme dodržovat sliby morální kázně za každou cenu. Tyto sliby jsou nejkrásnějším šperkem, který zdobí svět, jemuž vzdávají hold lidé i bohové. Sliby morální kázně jsou základem veškeré ctnosti. Ve spisu *Sútra o osvobození jednotlivce* se píše: „Je to most, na jehož druhé straně nás čeká dobrý osud.“ Pro mnichy a mnišky v buddhistických kláštorech není vhodné nosit šperky, jako jsou náušnice a náramky. Místo toho buddhista, který dodržuje sliby morální kázně, je tím nejdůstojnějším šperkem a zaslouží si, abychom se mu klaněli, vzdávali hold a bohové a lidé, aby mu přinášeli obětní dary.

Každá živá bytost má jiné schopnosti a může slíbit něco jiného, podle své kapacity. Někdo, kdo je silný v odříkání, může být prohlášen za sramanera a dodržovat sliby s tímto postavením

související, a také mnišské sliby. Avšak pokud člověku okolnosti nedovolují odejít z domova, měl by alespoň dodržovat třeba jen jeden z pěti slibů pro laiky, anebo přijmout útočiště u Buddha, Dharmy a Sanghy a snažit se v sobě u toho vzbudit odříkání. Je nemožné získat zásluhy, aniž by člověk dodržoval alespoň jeden ze slibů morální kázně. Nágárdžuna v *Dopise příteli* uvádí:

*Neporušuj přísahy, v jejich plnění neumdlévej,
snaž se bez přestání zůstat čistý.*

*Tak jako Země je zdrojem života pro vše, co se hýbe i co je nehybné,
na kázni je založeno vše, co je dobré.*

Země je základem veškerého života. Stejně tak jsou sliby morální kázně předpokladem všech zásluh. Pokud nesložíme a nedodržujeme ani jeden slib, bude pro nás těžké narodit se znovu jako člověk, nebo nebešťan, o vysvobození ze samsáry ani nemluvě. Proto *Thogme Zangpo* v knize *Třicet sedm cvičení bódhisattvy* píše:

*Jestliže se kvůli nekázni nedokážeme postarat ani o svoje vlastní dobro, je směšné si myslet, že se dokážeme postarat o dobro druhých.
Proto dodržování morální kázně, aniž by nás k němu vedly důvody spojené se samsárou, je cvičením hodným bódhisattvy.*

C2: Negativní důsledky porušování slibů morální kázně

Veškeré dočasné i trvalé stavy štěstí jsou důsledkem dodržování morálních zásad a kázně. Porušení morální kázně vede ke zrození v nižších světech, rozhodni se dobře, nenech se zmást.

Jak dočasné štěstí v podobě zrození ve světě lidí nebo bohů, tak trvalé štěstí plynoucí z osvícení a vysvobození ze samsáry, oboje má svůj původ v morální kázni. Porušíme-li danou morální přísahu a nelitujeme-li toho upřímně, docela určitě se propadneme do tří nižších světů. Proto je důležité, abychom jednali správně a nenechali se svést na scestí.

Ve spisu *Sútra o osvobození jednotlivce* se píše, že ti, kdo poruší sliby morální kázně, se propadnou do pekla, do světa hladových duchů nebo zvířat. V mahajánové sútře *Pradžňápáramitá sútra – shrnutí* stojí psáno: „Ti, kdo porušují sliby morální kázně, si sami neumějí pomoci, jak by mohli být ku prospěchu ostatním.“

Dodržování slibů morální kázně je v dnešní zvrhlé době čím dál tím těžší. Zvláště pro mnišky a mnichy je těžké neporušit sliby, neboť v dnešní době jde každému především o rychlé peníze a informace. Televize, laptopy a mobilní telefony poskytují nepřetržitý řetězec smyslových vstupů a neustálé pokušení. Proto

jen málo lidí dokáže takové přehršli stimulů odolat a věnovat se meditaci v ústraní a do hloubky, jako to dělávali buddhisté v minulosti.

Avšak, jsme-li schopni aspoň nějakého stupně odříkání a opravdu toužíme po osvícení, je třeba přijmout útočiště u Buddhy, Dharmy a Sanghy a dodržovat pět slibů pro laiky. V případě porušení slibu je třeba slib znovu složit před kvalifikovaným učitelem.

Tak jako květiny, tráva a stromy mohou růst jenom na zemi, tak všechny zásluhy mají svůj původ v morální kázni. Lama Tsongkhapa v jednom ze svých textů, *Hlavní cesta k osvícení*, konkrétně odkazuje k sútře, kde se píše toto: „Dodržování slibů, byť jen jeden jediný den, v této době plné úpadku, je z hlediska zásluh mnohem cennější než obětování Buddhům a bódhisattvům po milióny let.“ Proto se v dnešní zvrhlé době nesmíme nechat zmást a sejít z cesty. Musíme si volit takovou životní cestu, která nám bude napomáhat dodržovat sliby, a naopak vyhýbat se okolnostem, které nás povedou na scestí. O takový cíl musíme usilovat.

B4: Jak nejlépe pěstovat ctnost

C1: Proč být ctnostným člověkem

**Respektuj své přátele, slovem i skutkem,
buď čestný, zásadový a laskavý.**

**Klíčový pokyn: pomáhej druhým právě teď, jak jen to jde,
a do budoucna se budeš mít dobře.**

a. Jak je důležité pěstovat ctnost

Ctnostný člověk je člověk zásadový a laskavý, který respektuje svou rodinou a přátele. Chceme-li dosáhnout dlouhodobého štěstí, musíme pomáhat ostatním právě teď.

Buddhismus vyžaduje ctnost, to je základ veškeré nauky, jak nám ji předal Rinpoče. Rinpoče vyžadoval, aby každý student v Larung Gar dodržoval tři pravidla: 1) ctnostné chování, 2) dodržování slibů morální kázně, 3) poslech Buddhovy nauky, reflexe a meditace.

Ať už studujeme v rámci Mahajány nebo Vadžrajány, je třeba jednat ctnostně, jinak není možné na cestě pokročit dál. Ju Mimpham Rinpoče píše v knize *Pár slov o kodexu chování pro tento svět a světy nad ním*:

*Světská pravidla jsou základem Buddhovy nauky.
Kdo na tomto světě nejedná šlechetně,
nikdy nepochopí podstatu Buddhova učení,
natož aby dosáhl osvícení.*

b. Jaké jsou rysy ctnostného člověka

Rinpoče v tomto verši stanovil standard ctnosti a očekával, že si ho dobře zapamatujeme. *„Respektuj své přátele, slovem i skutkem.“* Se svými přáteli a příbuznými musíme vždy v míru vycházet, bez ohledu na jejich věk a společenské postavení. Ze světského pohledu je to takhle: slušný člověk se chová uctivě k osobám nadřazeným, má soucit s lidmi v horším postavení a pěkně vychází s lidmi, kteří mu jsou rovni.

V Tibetu máme jedno rčení. *„Když sto jaků šplhá do kopce, gaba (slovo označující slabší jaky) utíká z kopce dolů.“* To je velice přesný obrázek. Člověk, který má špatnou povahu, má pořád spory s ostatními. Všem se uleví, když odejde. Je to jako když vám vytáhnou třísku z oka – pocit úlevy, že jsme se ho konečně zbavili.

Jak řekl Buddha: *„Světské lidi budu vždycky respektovat.“* Pokud se tak choval sám Buddha, ani my světší lidé nesmíme jednat jinak. Respektovat někoho samozřejmě neznamena, že

budeme úplně bez zásad. Respekt neznamená automatický souhlas s chtivostí nebo zlobou. Respektujeme jednání, které je rozumné a je v souladu s Dharmou. Tak budeme se všemi vycházet v míru.

„Bud’ zásadový a čestný“. Ve všech svých slovech a činech musíme být spravedliví, čestní a nestranní. Nesmíme se vázat na sebe sama a být nevraživí vůči ostatním. Sami sebe nesmíme vyvyšovat ani soudit lidi nespravedlivě. Musíme se držet pravdy a být nestranní. Proto je důležité být čestným, slušným a zásadovým člověkem. I kdyby nás někdo pohaněl nebo pomluvil, nikdy se nás to doopravdy nedotkne. Naše přirozená slušnost a čestnost bude mluvit sama za sebe, zazáří jako zlato, které špína či tma nemůže zakrýt.

„Bud’ laskavý“. Pokud někdo navenek vypadá jako slušný člověk, který naoko respektuje ostatní, ale ve svém srdci a myšlenkách je zlý a nepřející, tak jeho morální kvality jsou sporné. Mysl je zdrojem všeho. Lama Tsongkhapa k tomu poznamenává:

Je-li úmysl dobrý, bude cesta a úroveň dobrá,

je-li úmysl špatný, bude cesta a úroveň špatná,

Všechno závisí na úmyslu.

Proto dbejte na to, aby Vaše úmysly byly vždy dobré.

Člověk, který je laskavý, je zdrojem světla pro ostatní. Ten, kdo nemá srdce na pravém místě, se propadá do temnoty.

Tyto tři zásady slušného člověka jsou velmi důležité. Rinpoče nám říká, že pokud chceme dlouhodobě prospět sami sobě, je nejlepší být ku prospěchu ostatním právě teď. Jsme jen obyčejní smrtelníci. Lze si jen těžko představit, že bychom nikdy nepomysleli na vlastní prospěch. Jestliže ale přitom poškodíme ostatní, daleko se nedostaneme. Je pravda, že to zní až prohnane: pomáhat ostatním proto, abychom z toho sami těžili. Možná je lepší takto ani neuvažovat. Avšak pokud se nám nedaří myslet na ostatní a nemyslet na sebe, měli bychom být hodní na ostatní aspoň kvůli vlastnímu prospěchu.

Rinpoče jednou v žertu řekl: „Po tolika letech pozorování tohoto světa jsem dospěl k závěru, že lidem dost chybí moudrost, i ta obyčejná světská. Sobecky usilují o vlastní prospěch, i když ne vždy je to ta správná strategie. Například mladý člověk, který se zamiluje, se snaží milovanou osobu k sobě připoutat všemi možnými prostředky. Výsledek je často kontraproduktivní. Jiný člověk by se snažil milované osobě co nejvíce pomáhat a podporovat ji. Tak je totiž mnohem pravděpodobnější, že milovaná osoba bude lásku také opětovat. Při studiu Dharmy je třeba si být vědom významu ctnosti a dobrého chování. Jinak není možno dosáhnout osvícení.“

C2: Zásluhy plynoucí z ctnostného chování

**Toto jsou zásady chování dobrého člověka,
a doporučené způsoby jednání všech Buddhů v minulosti,
současnosti i budoucnosti,
podstata čtyř cest, čtyři Dharmy,
studenti mí, nikdy na ně prosím nezapomínejte!**

a. Zásluhy plynoucí z ctnostného chování

Z pohledu světské etiky je ctnostné chování považováno za znak dobrého člověka. Z hlediska osvícení je to nejlepší cesta, jak dosáhnout stavu Buddha všech Buddhů minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Je také základem čtyř cest, po nichž krácejí bóddhisatvové. Všichni buddhisté by na tuto skutečnost měli pamatovat.

Ctnostné chování představuje „*zásady chování dobrého člověka*“. Buddhismus v Tibetu kvetl hlavně za vlády císaře jménem Songtsan Gampo. Ten ustanovil *Šestnáct pravidel* chování dobrého člověka. Mezi ně patřila oddanost ke třem klenotům, studium Buddhovy posvátné nauky, být laskavý ke svým starým rodičům, být čestný, nezávidět, atd.

Etické chování je důležité nejen ze světského hlediska, pro buddhistu usilujícího o osvícení má ještě větší význam. Je

to nejvhodnější prostředek, jak dosáhnout stavu Buddha všech Buddha minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Všichni Buddhové, kteří kdy žili, byli na začátku své cesty dobrým člověkem.

Na první pohled je vidět, že osvícení učitelé mají velké osobní kouzlo a charisma, o stupni realizace a osvícení ani nemluvě. Jak řekl Khenpo Sodardže svým studentům: „Za celý svůj život jsem měl mnoho učitelů. Kvalita jejich slov a skutků je vysoko nad tím, co si většina lidí umí být jen představit. Tito velcí mistři, mimořádně ctnostné a etické bytosti, dosáhli jedinečného stavu, nad rámec tohoto světa.“

Ctnostné chování je *podstatou čtyř cest, na něm stojí čtyři Dharmy*. Mezi ně patří: (1) štědrost vůči ostatním, (2) laskavá slova, (3) pomoc druhým, (4) spolupráce s ostatními, schopnost přizpůsobit se ostatním. To jsou čtyři hlavní úkoly bódhisattvy. A vše stojí na morálce. Ctnostný člověk rád ostatním dává, hovoří laskavě, pomáhá jim a spolupracuje a přizpůsobí se ostatním tak, aby je dovedl k osvícení.

b. Rinpočeho rada od srdce

Rinpoče nám dává tuto radu od srdce: „Mí studenti, jestli mi věříte, tak se musíte řídit touto radou: nezapomínejte na ctnost,

nyní i do budoucna. Nečestný člověk je jako strom bez kořenů, nikdy z něho nic nevyroste.“

V tradici Kadampa učitelé vždy nejprve pozorovali, jak se člověk chová, a teprve poté jej přijali mezi své žáky. Pokud někdo nejednal čestně, učitel jej nepřijal a nepředal mu učení ze své linie. Na druhou stranu, hodný člověk, i když třeba trochu hloupý, byl přijat mezi žáky a očekávalo se od něho, že bude dobrým studentem. Proto je čestnost a dobrota důležitější, než inteligence. Dobrý člověk většinou nevypadá nijak honosně, nemá podmanivý hlas ani uhlazené chování, ale vždycky má zlaté srdce.

Je běžné, že se lidé neshodnou na všech drobnostech. Dokonce i členové původní Buddhovy Sanghy si tím prošli. Ale celkově vzato, ať už se řídí zásadami Mahajány nebo Vadžrajány, Sangha musí být harmonickým společenstvím, kde panuje smír a příjemná atmosféra. Jak řekl Khenpo Sodardže: „I tak vypadá ctnost.“

Na závěr: v tomto textu se Rinpoče věnoval čtyřem hlavním tématům, a to neduální moudrost v kontextu Mahajány a Vadžrajány, bódhičitta, odříkání a ctnost. Tyto čtyři základní pokyny jsou základem všech 84,000 učeních Buddhy. Rinpoče pro nás připravil tento komentář na základě vlastních studií a osobní zkušenosti. Kéž bychom jeho slova měli stále na paměti.

Závěr

Věnování

Okolnosti vzniku písně

B1: Věnování

**Získané zásluhy věnuji všem živým bytostem,
ať se vymaní z propasti samsáry,
ať se všichni mí studenti ze srdce radují,
ať se narodí v západní čisté zemi dokonalé blaženosti.**

Zásluhy získané sepsáním tohoto komentáře jsou věnovány všem živým bytostem, které byly v minulosti našimi matkami. Kéž by se vymanily z hrozivé propasti šesti světů samsáry. Podstata všech 84,000 Buddhových metod je shrnuta ve čtyřech základních pokynech, které byly předmětem tohoto textu. Kéž by všichni, kdo mají důvěru v Jeho Svatost Jigmé Phuntsoka Rinpočeho a v Buddhismus obecně, ve svém srdci a ve své

mysli probudili radost a štěstí. Kéž by se všechny živé bytosti narodily v západní čisté zemi, dosáhly věčného štěstí a míru a do budoucna byly ku prospěchu nespočetným živým bytostem.

B2 : Okolnosti vzniku písně

V 17.cyklu tibetského kalendáře v roce Ohnivé krysy, učitel a jeho žáci překonali všechny vnější, vnitřní a skryté překážky. V tento požehnaný den Ngawang Lodro Tsungmed spontánně zapěl tuto píseň na oslavu vítězství, obklopen téměř pěti tisíci členy Sanghy, Sádhú!

Jeden cyklus tibetského kalendáře tvoří šedesát let. První zápisy o historii Tibetu pocházejí z roku 1027 našeho letopočtu. Rinpoče složil *Vítěznou píseň* v sedmnáctém cyklu tibetského kalendáře v roce Ohnivé krysy (tj. 21.9.1996). Jak jsme uváděli, stalo se tak, když se Rinpoče vrátil do kláštera poté, co překonal všechny vnější, vnitřní a tantrické překážky a s velkou slávou se znovu setkal se všemi svými studenty. V klášteře se u této příležitosti uspořádala veliká slavnost. Během slavnosti Rinpoče vypověděl vše o své nemoci, uzdravení a Vznešený Dromptonpa a Ju Mipham Rinpoče zapěli několik oslavných ód, jako požehnání pro Rinpočeho.

Rinpočeho dharmové jméno je Ngawang Lodro Tsungmed. Byl to on, kdo spontánně zapěl tuto píseň na oslavu vítězství, obklopen téměř pěti tisíci členy Sanghy, Sádhú!

མི་གཞི་ཉི་ལུ་རྩ་ཐུག་པ་འདི་དཔེ་ཚའི་ནང་དུ་ལམ་གྱི་ན་པེའི་ཚ་དེ་ཅི་ཡུང་ན་
ལགྲོ་མས་གྲང་རྟེས་པ་མི་འགྲུང་ལང་ལམས་དཔལ་ལྗོངས་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།།

Pouze pro neobchodní účely